

In de moderne bedrijfseconomie heeft het ontwikkelen van optimalisatiemodellen een grote vlucht genomen; degene die de gangbare handboeken bestudeert wordt omstandig bijgebracht hoe hij optimaliserend moet beslissen.

Voor het nemen van deze beslissingen is echter een inzicht in de toekomst onmisbaar. Dit is bijvoorbeeld bij investeringsbeslissingen heel duidelijk: toekomstige kasoverschotten moeten worden geschat en er moet zelfs een verwachtingswaarde worden opgesteld, compleet met standaardafwijking. In het beroemde 'capital asset pricing model' gaan de schattingseisen nog verder. Opvallend is daarbij dat de modellenbouwers zich meestal geen zorgen maken over de vraag of aan de formidabele schattingseisen die soms uit hun modellen voortvloeien wel kan worden voldaan. Meer platvloers - om nog even op het gebied van de ondernemingsfinanciering te blijven - wat is de toekomstige waarde van aangeboden onderpand, zoals bijvoorbeeld onroerend goed?

Maar ook buiten de problematiek van de financieringsbeslissingen is inzicht in de toekomst onmisbaar; ook elders moet voortdurend gewaardeerd en geoptimaliseerd worden op basis van verwachtingen. De indruk bestaat echter dat in grote onderdelen van de bedrijfseconomie aan deze schattingsproblemen slechts beperkt aandacht wordt geschonken. Het is misschien, zo zou men kunnen zeggen, ook niet nodig. De practizerende bedrijfseconoom of accountant zou voor zijn waarderings- en beslissingsproblemen informatie - voorzover beschikbaar - over de toekomst toegeleverd kunnen krijgen van anderen, bijvoorbeeld van op het gebied van het maken van prognoses gespecialiseerde collega's, of van praktijkmensen, uitgerust met dat mysterieuze 'Fingerspitzengefühl'.

Bij deze oplossing zijn echter minstens twee kanttekeningen te plaatsen. Aannemend dat inderdaad 'prognose-specialisten' het materiaal aandragen op grond waarvan de bedrijfseconoom beslist, dan nog is het voor deze bedrijfseconoom van groot belang te weten welke prognosemethoden en -technieken bestaan en in een concreet geval voor toepassing in aanmerking komen, hoe betrouwbaar zij zijn en welke theorie er aan ten grondslag ligt. Hij moet dus minstens als gesprekspartner kunnen fungeren tegenover de genoemde specialist. Maar daarnaast is er een gebied waar de (bedrijfs-) econoom zelf een bijdrage moet leveren door zo mogelijk theorieën te

formuleren op grond waarvan voorspellingen mogelijk worden; men denke aan rentevoorspellingen; bankroetvoorspellingen; prognoses van resultaten. Het is op grond hiervan - een mogelijk tekort aan aandacht voor prognosetechnieken in de eigenlijke bedrijfseconomie; de wens of noodzaak elders ontwikkelde prognosetechnieken te kunnen appreciëren; alsmede de eis aan de wetenschap gesteld te kunnen verklaren en voorspellen - dat de redactie van het MAB besloten heeft het speciale nummer van 1982 te wijden aan prognoseproblemen.

De redactie prijst zich gelukkig dat zij een groot aantal deskundigen bereid gevonden heeft een bijdrage te leveren; het blijkt dat er verrassend veel uiteenlopende benaderingen bestaan om inzicht in de toekomst te verkrijgen. De redactie hoopt dat zij met de keuze van dit onderwerp een vraagstuk van groot belang dichterbij de lezer heeft gebracht, eventueel opnieuw belangstelling heeft gewekt voor de onderhavige problematiek en een handvat voor eventuele eigen verdere studie heeft geboden.